

ראש הטופס

תחתית הטופס

אימגו מגזין מאמרים

כתב עת בנושאי תרבות ותוכן

לאן נעלמו עשרת השבטים? אפגניסטן ומסורות השבטים האובדים

בן ציון יהושע Submitted by
on Fri, 01/20/2006 - 02:00

קטגוריה:

מיתוסים

reads 11866

המסורות על השבטים האובדים

המסורות בעל-פה ובכתב על תולדותיו של העם האפגאני, המכנה את עצמו 'בני ישראל', הם שילוב של אגדה ומציאות. לדבריהם, הם הוגלו על-ידי בוכטו-נ-נאצר (נבוכדנאצר). הם מגיעים למסופוטמיה ומשם הם חודרים לפרס ולאחר מכן אל חבל הגור שבמערב אפגניסטן. בסביבות המאה השלוש-עשרה (הכיבוש המונגולי) הם נעים לכיוון דרום-מזרח ומגיעים לאזור הרי סולימאן הסמוך למעבר חיבר, שחיבר את אפגניסטן עם הודו (כיום על גבול פאקיסטאן). לדברי אותה מסורת, אביהם הקדום הוא קיש. לבנו המלך שאול, מכונה 'מאליכ טוואלוט' (מלך משכמו ומעלה), היו שני בנים – ברכיה וירמיה. אמותיהם היו משבט לוי. לברכיה נולד בן בשם אסף ולירמיה נולד בנו אפגנה, שעל שמו נקרא העם האפגאני. בהגיעם לארצם החדשה הם נודעו כשכירי - חרב לכל המרבה במחיר. אומץ ליבם וקשיחותם היו לשם דבר בכל הזמנים.

א. השבטים האובדים במקורות ישראל - אגדה ומציאות

המונח 'עשרת השבטים האובדים' או באנגלית: the lost tribes הוא כינוי לשבטי ישראל שנפרדו מיהודה בשנת 930 לפני הספירה והוגלו על ידי שלמנאסר מלך אשור בשנת 720 לפני הספירה. מאז הגלייתם

לא נודע עליהם דבר והם הפכו מקור לא אכזב לאגדות, לוויכוחים אתנולוגיים ותיאולוגיים ובימינו לתוכניות טלוויזיה ורדיו סנסציוניות. סיפור הגלייתם של שבטי ישראל מובא בספר מלכים ובספר דברי הימים. **מצאנו על שלמנאסר מלך אשור במלכים ב י"ז :** **בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְהוֹשַׁע לְכַד מֶלֶךְ אֲשׁוּר אֶת שְׁמֶרֶן וַיִּגְלֶה אֶת יִשְׂרָאֵל אֲשׁוּרָה וַיֵּשֶׁב אֹתָם בְּחָלָח וּבְחָבוּר נָהָר גּוֹזָן וְעָרֵי מְדִי.**

בדברי הימים א, ה : כו, נאמר: וַיַּעַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶת-רוּחַ פּוֹל מֶלֶךְ-אֲשׁוּר, וְאֶת-רוּחַ תַּלְגַּת פִּלְנֶסֶר מֶלֶךְ אֲשׁוּר, וַיִּגְלֶם לְרֹאשֹׁנֵי וּלְגָדֵי, וְלַחֲצֵי שֶׁבֶט מְנַשֶּׁה; וַיְבִיֵּאם לְחָלָח וּחְבוּר וְהָרָא, וַנָּהָר גּוֹזָן, עַד, הַיּוֹם הַזֶּה.

החוקרים מזר ומלמט וכן אופנהיים ונוימאן מיקמו את גוזן בממלכת ארם בצפון מערב מסופוטמיה על שפתו הדרומית של נהר חבור (כיום תל ח'אלאף). בתעודות אשוריות מראשית המאה התשיעית לפני הספירה מוזכרת גוזן וגורלה המר ונזכרים כמה שמות עבריים, שלדעת החוקרים הם הגולים.

לפי האגדה הם יושבים 'מעבר לנהר סמבטיון', אותו נהר מופלא הנזכר במדרש ובתלמוד: "מושך אבנים כל ימות השבוע ובשבת הוא נח" [1]. במדרשים השונים מתייחסים לגלות עשרת השבטים: "ולא נשתייר מישראל היושבים בשומרון אלא אחד משמונה" (סדר עולם)

"להיכן הגלה סנחריב עשרת השבטים? מר זוטרא אמר: לאפריקי; רב חנינא אמר: להרי סלוג" (סנהדרין, צד, א).

"אמר ר' יהודה בר' סימון: לא למקום שגלו עשרת השבטים גלה שבט יהודה ובנימין. עשרת השבטים גלו לפני נהר סמבטיון, שבט יהודה ובנימין מפוזרים בכל הארצות" (בראשית רבא, עג).

"אמרו בשם רב שמואל בר נחמן: לשלוש גלויות גלו ישראל, אחת לפני מנהר סמבטיון ואחת לדפני של אנטוכיא ואחת שירד עליהם הענ וכיסה אותם" (ירושלמי, סנהדרין יא).

"עשרת השבטים אינם עתידין לחזור, שנאמר: 'וישלכם אל ארץ אחרת כיום הזה' (דברים כט, כז) - מה היום הולך ואינו חוזר, אף הם הולכין ואינם חוזרין - דברי ר' עקיבא. ר' אליעזר אומר: 'כיום הזה' - מה יום מאפיל ומאיר, אף עשרת השבטים אפלה שלהם עתידה להאיר להם" (סנהדרין קי, ב; ילקוט שמעוני דברים כט) ..

מזכירים אותו יוסף בן מתתיהו, פליניוס וכמה סופרים ונוסעים ערבים קדומים ומאוחרים. הנהר שימש נושא לאגדות נפלאות ומוזרות בספרות המדרשית והרבנית. מאז ימיו של אלדד הדני (המאה התשיעית) ואילך שאפו להגיע לסמבטיון או בכינויו האחר: "מעבר להרי החושך", כמה נוסעים וחולמים, שיצאו לחפש את עשרת השבטים האובדים, או את 'בני משה' ולזרזם לצאת לגאולת עם ישראל. אותם נוסעים לא הגיעו ליעדם, כי לא מצאו את הדרך או לא יכלו לחצות את הסמבטיון הגועש. לפי יוסף בן מתתיהו מקומו בסוריה. האגדה המאוחרת קבעה את מקומו במצרים, בכוש, בחבש

או בהודו. היו גם נוסעים שלדבריהם ראו אותו גם בארץ ישראל, בסין ואפילו בקווקז על גדות הים הכספי, או שזיהו אותו ברוסיה על גדות הדניפר', הנשפך לים השחור. מעניין לציין שאפילו האנגלים, הדנים והיפאנים יצרו מסורות על מוצאם מעשרת השבטים, אך דומה ששבטי הפושטו באפגניסטן ובקשמיר הם הסיכוי האחרון שלנו בניסיון לגלות את שבטי ישראל האובדים.

ידועים במיוחד סיפוריו של הנוסע המופלא אלדד הדני שבין השנים 880-883 ביקר בבבל, בצפון אפריקה ובספרד. הוא ייחס את עצמו לשבט דן והסעיר את הלבבות בסיפוריו הדמיוניים על עשרת השבטים, שלדבריו חיים חיי נדודים כבני חורין. הם מצטיינים בגבורתם ומפילים חתיתם על שכניהם. אלדד הביא עמו גם הלכות מוזרות ומקובלות, לפי עדותו על עשרת השבטים. רבים מחכמי ישראל בימי הביניים האמינו לסיפוריו והיו שניסו ליישב את הסתירות שבין ההלכות שלו לבין אלו הנהוגות בתפוצות ישראל. ספר אלדד הדני נשתמר בשבעה נוסחים. דפוס ראשון יצא במנטובה בערך בשנת 1480.

ב. מסורות העם האפגני לגבי מוצאו

המסורות בקרב העם האפגני הן החזקות והמתועדות ביותר. **בספרי היסטוריה קדומים של העם האפגני, כמו 'מח'סאן-י אפגאני' מן המאה ה-16 ובכל הכרוניקות ההיסטוריות שלאחר מכן יש התייחסות ישירה של העם האפגני לעם ישראל. סבו של השאה האפגני אמנוללה חיבר את הספר 'תאריכי-י אפגאן', ספר היסטורי מקיף לתולדות העם האפגני, שבו הוא אומר מפורשות שהאפגאנים הם ממוצא ישראלי.**

ריכוז העדויות גילה את הדמיון הבא בינם לבין מנהגי יהודים:

1. החוקה הפתנית ודמיונה לחוקה המקראית **נפש תחת נפש, עין תחת עין, שן תחת שן.**
2. הם מגדלים **פאות זקן.**
3. הם **מלים את ילדיהם ביום השמיני.**
4. הלבוש שלהם מזכיר טלית **ובגד ארבע כנפות** – האפגאנים נושאים על כתפיהם ג'וי נמוז – מקום תפילה – בד באורך 3-4 מטרים מיועד לכיסוי הראש והכתפיים ובזמן התפילה פורשים אותו על הארץ. הכיסוי משמש גם כתכריך.
5. הקפדה על **מנהגי נידה.** איסור מגע בזמן הנידה וטבילה לאחר המחזור.
6. **ייבום** – כאשר אדם מת ללא ילדים אחיו נושא את אשתו.
7. **כיבוד אב** – מגיע לרמה של פולחן.
8. מאכלים אסורים – אינם אוכלים **בשר חזיר, סוס וגמל** ואינם מערבים **בשר עם חלב**, כי הנפש האוכלת תמות באותה שנה.
9. **יום השבת הוא יום המנוחה.**
10. **הדלקת נרות בערב שבת על ידי הנשים** הזקנות של השבט שהגיעו לגיל הבלות.
11. **מורחים דם על המשקוף ועל שתי המזוזות בזמן מגיפה.**

12. קיימים ביניהם שמות עבריים שאינם רווחים בקרב המוסלמים, כמו ישראל, שמואל, עקיבה.
13. חלק מן היישובים שלהם נושאים שמות של יישובים בארץ ישראל.

ג. מסורות השבטים האובדים בקרב יהודי אפגניסטן

בנימין מטודלה
בקרב יהודי אפגניסטן רווחה מסורת, שלפיה המקומות המוזכרים בספר מלכים ב (יז, ו) ובדברי הימים א (ה, כו) מצויים בתחומה של אפגניסטן:

1. **חבור** - הוא מעבר ההרים בין אפגניסטן להודו, הקרוי **מעבר ח'יבר** ומאוכלס על-ידי שבטים פתאנים המאמינים באמונה שלימה שהם צאצאי בני ישראל.

2. **הרא** - היא העיר **הראת** שבאפגניסטן, שבתקופה האחמנידים נקראה אריאה, או הרא ובימי אלכסנדר הגדול נקראה אלכסנדריה דהרא.

3. **גוזן** - היא העיר והנהר שלידה הנושאים את השם **גזני**, שר' בנימין מטודלה מצא בה במאה השתים-עשרה 80,000 יהודים. פרשנים רבניים וקראים בימי הביניים פירשו את הפסוקים שהבאנו וזיהו את מקומם בח'וראסאן, שאפגניסטן היא חלק ממנה. הפרשן יהודה אבן בלעם אומר מפורשות: 'הנהר גוזן הוא הנהר שליד העיר גזני', שבימים ההם הייתה בירתה של ח'וראסאן.

יהודי אפגניסטן מעידים שראו בני שבטים שעל בגדיהם רקומה מנורה. היו שראו מזוזה קשורה לידם והם מעוטרים בשמיכה דמויית טלית ללא פתילים. בזמן התפילה הם פורסים לפנים את הטלית לתפילה. בני השבט חיים בהכרת אחדותם.

על כך יש להוסיף, שהעיר מאימנה שבאפגניסטן נשאה את השם הקדום 'אל יהודיה', והמוסלמים הכובשים החליפו את שמה למאימנה. אסיר ציון באפגניסטן שמואל שבתאי דדש, שאותו ראייתי בספרי 'מנדחי ישראל באפגאניסטאן' לאנוסי משהד באיראן, סיפר בריאיון ששבטי הפתאנים באפגניסטן מחולקים לשנים עשר שבטים ולתת-שבטים והם דוברים פושטו בניגוד ליהודי אפגניסטן הדוברים דארית לפי המסורת שבידם הם צאצאי הגולים העבריים, שנדדו בהרים ללא מנהיג רוחני עד שבא מוחמד וקיבלו את תורתו מבלי לשנות את חוקות השבטים.

אלה שמות השבטים:

1. רבאנים - בני שבט ראובן. הם מגדלי צאן וידועים כמכניסי אורחים.
2. שינווארים - בני שבט שמעון.
3. ליוואנים - בני שבט לוי. משפחת אצילים, יש ביניהם שופטים ונכבדים.

4. יונים - יהודה. אלה מנהיגי כל השבטים ומקובלים עליהם.

5. יצחקי - רועי צאן וזקניהם משמשים מורים לשאר השבטים.

6. ג'אי - זבולון. חקלאים ובעלי מלאכה.
7. זאעי ח'אן - נפתלי.
8. קאק'א כיל - גד. שבט חקלאים.
9. אצ'יק זאעי - אשר.
10. אפרידי - אפרים. בני השבט ידועים כלוחמים עזי נפש נלחמו לצד הבריטים במלחמת העולם הראשונה.
11. משפחות סולימאן כיל, דאוד זעי, יוסף זעי.
- סיפר לי **אבא נעמד מבית שמש**, שעלה לארץ מאפגניסטן עם קום המדינה: "נסעתי לקנדהאר. נפגשתי שם עם שני צעירים שסיפרו לי כי הם עושים פסח וכי יש להם מנהגים הקשורים בפסח. זכור לו **שביל יום הכיפורים היה נכנס לבית הכנסת זקן גוי, שישב בפינה נסתרת והיה נשאר שם עד מוצאי יום הכיפורים ובמשך זמן הצום לא החליף מילה עם איש. בתום התפילה לבש את צעיפו והסתלק עד ערב יום הכיפורים הבא**".
- לפני שנים פגשתי בדרך מקרה בקיוסק עיתונים תל-אביבי במר יעקב בן דניאל בצלאל, שעלה מאפגניסטן בשנת 1933. זיהיתי בפניו את התווים האופייניים ליהודי אפגניסטן ושאלתי לתומי: האם אדוני אפגאני? מר בצלאל תקע בי מבט בוז ושאל: האם אינך אוהב את האפגאנים? הרגעתי את מר בצלאל ואמרתי: אינני יכול שלא לאהוב אפגאנים, כי אבי עלה לארץ משם בשנת 1898 ומזה שנים אני חוקר את תולדות היהודים במדינה הזאת.
- מר בצלאל נרגע ואמר: "קראנו בפרשת השבוע את הפסוק 'לא תתעב אדומי כי אחיך הוא'. נכון היה לומר: לא תתעב אפגאני כי אחיך הוא. העם האפגאני הוא מזרע ישראל ואנו מתעלמים בקלות מ-12 מיליון אחים, המכריזים בגלוי כי הם מצאצאי עם ישראל. הם הם האחים הנידחים מגלות אשור. אני יכול להעיד על כך ומעשה שהיה כך היה: בדרכי לארץ עם בני הקטן, הגענו ללינת לילה לח'אן באזור פתאני. בני היה מגודל פיאות. לפתע התקהלו מסביבי פתאנים נזעמים, משכו את הילד ממני ואמרו: 'זה אפריטאנדה' - זהו בן לשבט אפרים. ניסיונותי לחלץ את הילד מידיהם עלו בתוהו עד שנכנס לח'אן - איש שיירות רכוב על גמל שהסביר להם שלא רק הפתאנים מגדלים פיאות אלא גם היהודים. רק אז קיבלתי חזרה את בני".
- הנשיא המנוח יצחק בן צבי מצא עניין רב בשבטים הנידחים האלה וראיין כל יהודי אפגאני שיכול היה להוסיף לו מידע חדש על שבטי הפתאנים. הוא כותב בספרו 'נדחי ישראל' (עמ' 217-218):
- שבטי אפגניסתאן, שבקרבתם שכנו יהודי אפגניסתאן דורות רבים, הם שבטים מוסלמים אשר שמרו ועדיין שומרים את המסורת המופלאה בדבר מוצאם מעשרת השבטים. מסורת זו, המתהלכת בקרב אנשי שבטי אפגאן, עתיקה היא ויש לה אסמכתא היסטורית, עליה עמדו כמה חוקרים ותיירים, יהודים ולא יהודים, אשר ביקרו במקומות ההם, וגם אלה שעסקו במחקר ארץ זו והאוכלוסיה שלה, לפי מקורות ספרותיים בלבד. ידיעה זו מצויה בכרוניקות אפגאניות עתיקות ועליה חוזרים גם סופרים אפגאניים חדשים. דברים נתפרסמו בעניין זה גם בספרים ובאנציקלופדיות, בלשונות אירופה וגם בעברית... אולם נפל

דבר בימינו: קמה מדינת ישראל והגיעה שעת עלייתם של יהודי אפגאניסטאן. ביאתם אלינו נתנה לנו הזדמנות לגבות עדות מפי עדים חיים, עדי ראייה שבילו שנים רבות בקרב השבטים הללו והכירו מקרוב את מסורותיהם ומנהגיהם. אלה הם יהודים הסחים לפי תומם ומספרים מה שראו בעיניהם ומה ששמעו באוזניהם".

הרבא. אביחיל, העומד בראש אגודת 'עמישב', שהוקמה בשנת 1975, הביא את הדברים לכדי אמונה משיחית. בספרו 'האובדים בארץ אשור - מקורם הישראלי של שבטיהפתינים' ואחר כך בספרו 'שבטי ישראל האובדים והנדחים', הוא מביא עדויות שלפיהן שבטי הפתאנים באפגניסטן, שבשם העתיק הם קרואים 'בני ישראל' והסחים באפגניסטן, בפקיסטאן ובקשמיר. הם מונים כ-20 מיליון נפש. הרב אביחיל מנסה להוכיח את קשריהם של הפתנים לשבטי ישראל האובדים.

השבטים הפתנים באפגניסטן חיים חיי שבט בסמוך לגבול הפקיסטני, לשעבר הודו. הם שבטים חסונים של לוחמים עזי נפש, גבוהי קומה ופניהם בהירים לעומת העממים האחרים באזור, אפיהם מאורכים, יש ביניהם בעלי עיניים תכולות ושער אדמוני. קשה להבדיל בינם לבין יהודי אפגניסטן.

ד. עדות מתוך ארמון המלוכה של השאה האפגני הבריטים ששלטו באזור כינו את הפתנים 'ג'וז'. רופא צבאי בריטי בשם בלוו, שניהן כרופא וכמרגל בארמונות מלכי אפגניסטן בבירה הקדומה קאנדאהר, כותב בזכרונותיו משנת 1857, כי גילה שבעה ספרים היסטוריים שנכתבו בשנים 1605-1783 בפרסית ובפושטו על מקורם של שבטי הפושטו המכנים את עצמם 'בני ישראל'. השבטים טוענים שמוצאם משאול בן שבט בנימין. המסורת האפגאנית מדברת על יציאת מצרים בהנהגתו של מוסא, מלווים על ידי המשכן הקרוי בפיהם 'טאבוט-י-סאקינה' - ארון השכינה. כששאול הומלך למלך הוא הוגדר כמלך משכמו ומעלה. היו לו שני בנים ירמיה ואפגאנה, שאימותיהם היו משבט לוי. בלוו, שלא היה אוהב ישראל, מציין, שפלא בעיניו שעם אציל כמו העם האפגאני אינו בוחר ברומאים או ביוונים הקדומים כאבות אבותיו אלא בוחר בעם הנקלה רוצח האל. ללמדך, שאי אפשר להתעלם מהאמת ההיסטורית. הוא מספר כי אלפי יהודים הוגלובצו של בוכטו-נאצר - נבוכדנאצר והובאו לקוהיסטאן-י-גור שבמערב אפגניסטן. הם שימשו כצבא שכיר לכל מעוניין. משצר היה להם המקום הם עוברים לפני הארץ. עד בואו של מוחמד הם היו סמוכים על חמישה חומשי תורה. זקני השבטהגיעו לבגדאד והתאסלמו ומשכו את כל הפתנים להתאסלם. שמותיהם העבריים הומרו לשמות מוסלמיים.

האפגאנים מונים מאדם הראשון ועד אברהם אבינו 63 דורות. מאברהם אבינו למלך שאול 45 דורות. מהמלך שאול ועד קאיס שקיבל את האיסלם 37 דורות.

בלוו מוסיף ומציין: המבנה הפיזיונומי של האפגאנים דומה מאוד לזה של היהודים. הסנישאים בתוך המסגרת השבטית. הם מצטיינים בחוסר סבלנות, בהעדר ריסון עצמי, במצבי רוח בלתי יציבים,

בשקדנות ובאהבה גדולה לחופש. הם נאמנים לחוקה השבטית והם מצטיינים כאנשי מדון קשי עורף.

החוקה השבטית שלהם - פוכטונוואלי - המזכיר את החוקה המקראית - הוא הבסיס לחייהשבט ולמנהגיו. הוא מזכיר את טקס קורבן הפסח, את שליחת השעיר לעזאזלהמדברה בימים של מגיפה. בימים של מגיפה הם שמים דם קרבן על המזוזה. בשרהקרבן ניתן לכהני השבט. במקרים של ניאוף סוקלים באבנים מחוץ למחנה את הנואף. אין מעבירים נחלות משבט לשבט. חלוקת הנחלותמועל בגורל. מנהג אחר הוא מנהג העלייה לרגל למקדשים המצויים בראשיההרים.

ה. עדות מצולמת

צוותשל הטלוויזיה הקנדית ערך תוכנית על השבטים האובדים באפגניסטן. הצוותריאין אותי ביוני 1997 על המסורות הללו. הם סיפרו כי בביקורם בקרב שבטיהפושטו בפקיסטאן ובאפגניסטן הם מצאו דמיון רב בין הפתאנים לבין היהודים. לדברי אחד מאנשי הצוות אם תלביש לפתאני בגד של חסיד לא תימצאהבדל בינו לבין חסיד ממזרח אירופה. בני השושלת המלכותית שהודחה בראשיתשנות ה-70 על ידי ברית המועצות, מייחסים את עצמם ל"בני ישראל". ראשיתה שלהשושלת בשנת 1747.

בשנת1995 פגשתי פתאני אפגאני בעיר טשקנט שבאוזבקיסטאן. הוא אישר בפניי אתהמסורות של העם האפגאני לגבי מוצאו הישראלי, אך לא מצא כל קשר נפשי אולאומי בין השבטים שלו לבין העם היהודי כיום ומדינת ישראל.

ו.ריאיון עם הפתאני עות'מן עבד אל-רחים ח'אן

עות'מן נולד בארה"ב. בזמן הריאיון בביתי בירושלים (13.7.1997) הוא היה בן 21, למדארכיאולוגיה של תקופת המקרא באוניברסיטת הרווארד והגיע לארץ במסגרת משלחתלחפירות ארכיאולוגיות באשקלון. עות'מן מתמחה בתולדותיה וחייה של אפגניסטן וקשמיר. אביו, נולד בקאבול באפגניסטן, רופא במקצועו. עזב את אפגניסטן בזמןהמלחמה (1972-1973) והיגר לארה"ב. אימו ילידת קשמיר. גם האב וגםהאם חיים את המסורת ההיסטורית האפגנית שאותה הנחילו לבנם, לפיה הם צאצאיעשרת השבטים שהוגלו על-ידי נבכודנאצר במאה השמינית לפני הספירה והתגלגלולאזור.

עות'מן ביקר כבר כמה פעמים באפגניסטן וחרש אותה לאורכה ולרחבה כשהוא מגודל זקןולבוש בלבוש המסורתי האפגאני. קרובי משפחתו נלוו אליו בסיווריו. לדבריו הואהסתובב באפגניסטן עם דרכון פקיסטאני שרכש תמורת 600דולאר.

הסיומת ח'אן בשם משפחתו מלמדת שהוא שייך לשבטים הפתאנים ואולי גם לבית המלוכה.

לדבריו זאהיר שאה, המלך האפגני הגולה, חי במילאנו באיטליה בעושר. עות'מן נפגש עם בנו של זאהיר שאה באפגניסטן, איש משכילבעל תואר דוקטור שאינו מגלה עניין בחזרה לכס המלוכה אך פעיל בשטח. לגורמים אנטי מלוכנים אין עניין לחסל את המלך, שבזמן

הריאיון היה בשנות השמונים שלו. לעומת זאת הטאליבאן שמר על קשר עם השאה. הבן שלו פעיל בשטח. סיפרתי לעות'מאן שהאפגאנים שיתפו פעולה עם הנאצים במלחמת העולם השנייה.

לדבריו המלך היה חלש ומי שהנהיג בפועל את המדינה היה ראש הממשלה האשים ח'אן, שהייתה לו אוריינטאציה נאצית.

הואראה כתובות במוזיאון של קאבול מבית הקברות היהודי העתיק בג'אם. הוא מזכיראת הכתובת עם האיזכור 'שליח'. לדבריו יש הרבה ציונים של מקומות יישובבאפגניסטן ובקשמיר המאוזכרים גם בתנ"ך. השמות קאבול, קשמיר, חצורליד קאבול. יש להרבה מקומות משמעות רק בעברית. הוא מצא מילים וכתובותבעברית. לדבריו יש לו צילומים של תעודות עבריות הנושאות את השמות אסף, ברכיה, ישראל, בנימין. במקורות האיסלאם אין איזכור של למך, אביו של נח, אבל יש מקום שמזכיר את השם של אביו של נוח - מטר לם- קבר אביו של נח למך. כיוון הקבר הוא לעבר ירושלים. לדבריו תושבי קשמיראנים משתמשים בשם קשמיר שניתן לאזור על ידי הבריטים אלא בשם עתיק היומין כשרולא קשמיר כמו שהעניקו לה הבריטים. לדבריו, שבטי הפושטון אלה שבאו מהראת, קנדאהר, כוסט, לגמן, קאבול, אלה באו משבטי ישראל. יש אזור שנקראפושטוניסטן.

מסורת בקרב הקשמירים, שלהם גבול משותף עם הודו, פקיסטאן ואפגניסטן על מוצאם מעשרת השבטים. יש ספרות עניפה שנכתבה על ידי זרים. הם מכנים את עצמם 'בניישראל'. נמצאו שמות כמו בית פער, פיסגה, חשבון, הר נבו.

היסטוריונים קשמיריים קובעים כי הקשמירים מוצאם מבני ישראל. רבים ממנהגיהם זהים למנהגים של שבטי הפושטו וידוע על נישואים בין גברים בני הפושטו עם נשיםקשמיריות.

יש שבטים שחיים במנותק. שבטי ג'ג'י ושימנוידים גרים במעבר חיבר. הוא אסףמינהגי שינווארי ואפרידים. לדבריו, מסוכן כיום ללכת אל אזורי השליטה שלשבטי האפרידים (תת-שבטים): יוסף זאי, יצחק זאי, אליאס ח'יל, סולימאן ח'יל. יש אנשים שנקראים כאיס-קיש כשם פרטי. לאחר התאסלמותם הם נאלצו לשנות אתשמותיהם העבריים. מעט מאוד ידוע על כך. יוסף זאי באו מאזור קאבול והחזארהחיים ליד הגבול הפקיסטאני. עותמאן שוחח עם מאות פתאנים וכולם מסכימים שמקורם בעם ישראל, אך רובם נגד מדינת ישראל. לדעתו של עות'מאן יש קשר ביןיהודים לבין הפושטונים קרבת דם. הוא מוכן לערוך בדיקה גנטית ולהשוות אתהדם שלו לדם שלי כדי למצוא דמיון במוצא.

לדבריו, החוקה השבטית קובעת אם יש לך טריטוריה ויש לך אורח אינך יכול לפגוע בו גםאם הוא אויבך. אם הוא מבקש להתארח אצלך עליך לקבלו כאורח רצוי, אולם בצאתושל האורח מן הטריטוריה של השבט הם עלולים להרוג אותו. בעקבות המלחמותהעקובות מדם האפגאנים מפוזרים בעולם - 5 מיליון אפגאנים חיים באיראן; 6 מיליון חיים בפקיסטן, מיליון אחד חי בהודו ועוד מיליון מפוזרים ברחביהעולם. בזמן הריאיון נותרו לדבריו 2-3 מיליון באפגניסטן. מי

ששווה משהועזב את המדינה. בקאבול יש שלוש קבוצות של מוג'הדין שנלחמות זו בזו. אינמנהיגים. ילדים בני 11-12 נושאים נשק והורגים זה את זה.

בשנת 1978 היו עדיין יהודים בעיר הראת. בשנת 1995 עותמאן מצא בקאבול יהודי אחד בשם בצלאל. יש לו בת יפהפיה בקאבול שנישאה למוסלמי ועל כן הוא נשאר שם. לאנשאר בת-כנסת. בשוק המרכזי בקאבול הוא ראה שטיח עתיק יומין שעליו רקומות כתובות עבריות על השטיחים. לדברי עות'מאן, תוך עשר שנים כל המסורות ייעלמו העולם ולא יהיה מישהו שיידע את ההיסטוריה של העם האפגאני. המוג'הדין אינם יודעים דבר על העבר שלהם. התרבות נעלמת, המוזיקה נעלמת, השטיחים האפגאניים המפורסמים אין מי שימשיך ויארוג אותם. גם קשמיר היא קרבן למאבק בין הודו ופקיסטן.

הפקיסטנים מצד אחד והיהודים מצד שני רוצים להשתלט על קשמיר. קשמיר היא מעולם לא נלחמה. אין בה קיצוניות. תושביה הם חקלאים ואומנים של מלאכת יד מופלאה. המלחמה עשתה שמות באפגניסטן ובקשמיר. האפגאנים שומרים על המסורת שלהם גם בגולה. יש מסגדים לאפגאנים בכמה ממדינות ארה"ב. הם שומרים הן על המסורת האסלאמית והן על המסורת השבטית המקבילה בהרבה מובנים לחוקה המקראית.

שאלתי: "עות'מאן, שמעת ודאי על התגליות העבריות שנתגלו באזור הגור, פרובינציה עלנהר הרוד המושך את מימיו בין הראת וקאבול. מקום מושבם הראשון של שבטי 'בני ישראל'. כפי שהראתי בספרי 'מנדחי ישראל באפגאניסטן', בעיירה ג'אם נתגלה בשנת 1957 בית קברות יהודי עתיק ובו 88 מצבות קבורה עבריות מן השנים 1012-1249, שתושבי המקום כינו אותן 'מצבות הקסם הירוקות'. האם יש סיכוי שיתגלו עדויות נוספות בעתיד?" והוא השיב: "אני מכיר את האזור המדובר. להערכתי, באתר הזה עוד יתנהלו בעתיד חפירות ארכיאולוגיות שיחשפו בעתיד גם ממצאים שיוכיחו אחת ולתמיד את מוצאם הישראלי של השבטים האפגאנים". שאלתי: "אין 'סכנה', שיום אחד יבקשו מיליוני אפגאנים לחזור למולדת הישנה?"

"מדינת ישראל אינה צריכה לחשוש שמיליוני אפגאנים יגיעו אליה ויבקשו לממש את זכותם לעלייה. העם האפגאני הוא בעל האגו המנופח ביותר בעולם לגבי מוצאו ובה בעת הם אוהבים את המולדת האפגנית שלהם. הם מאוד עקשנים ובכך הם מאוד קרובים ליהודים", אומר עות'מאן שעקבותיו נעלמו.

מחבר: בן ציון יהושע

ביבליוגרפיה:

neametulla, history of the afghans (translated from persian) by bernard dorn, london 1829-1836. 2 parts. xv+184; .viii+131

h.b. bellevue, journal of a political mission to afghanistan in 1857, london 1862

בן-ציון יהושע-רז, מנדחי ישראל באפגניסטן לאנוסי משהד באיראן, ירושלים (מוסד ביאליק), ד+64+579 לוחות.

יצחקבן-צבי, נדחי ישראל, מהדורה שלישית מורחבת, הוצאת משרד הביטחון, תל-אביב 1963.

אליהואביחיל, שבטי ישראל האובדים והנדחים, (אגודת 'עמישב'), ירושלים תשמ"ז, 240 עמ'.

[1] מקורהשם מיוונית: sabbateion = של שבת. אחת האגדות מספרת על יום אחד בשנה הוא ט"ובשבט שבו האילנות משני עברי הנהר נפגשים זה עם זה ומאפשרים קשר בין שתיגדות הסמבטיון. במקורותמופיע השם הזה בצורות אחרות: סמבטיון, סבטיון, סנבטיון.

תגיות:

יהדות אפגניסטן

עשרת השבטים

ארכיון מגזין / פורום:

[לדיון המלא לאן נעלמו עשרת השבטים? אפגניסטן ומסורות השבטים](#)

[האובדים בפורום](#)

Comments

מעניין

Submitted by צבי (not verified) on Sat, 05/10/2014 - 20:33

מעניין

אז הם נחשבים יהודים?

Submitted by ליאור טאר (not verified) on Sun, 05/11/2014 - 14:52

יהודים או ישראלים ?

גם אנחנו קראנו לעצמינו בני ישראל

Submitted by רונית ממוצא הודי (not verified) on Wed, 05/13/2015 - 23:04

בהודו היו 3 סוגים של יהודים.

בדרום הקוצ'ינים, בקונקן שדרום לבומביי אנחנו בני ישראל וצפונה

יותר הגיעו יהודי עירק.

לא מצאתי את הסיבה למה קראנו לעצמינו בני ישראל אבל כשקראתי

על פתאנים שקראו לעצמם בני ישראל אז אולי זה הקשר?

אני זוכרת אותם מהודו. היינו מאוד מפחדים מהם. הם עבדו בעיקר

כשומרים בבומביי. מאוד גבוהים וצבע בהיר. מי שהיה צריך הלוואה

היה הולך אליהם אבל אם לא החזרת בזמן היו דופקים על הדלת

מחרת ולא זזים עד שלא מקבלים כסף ומשהו בעל ערך שווה.

האם האפגנים הנל הם יהודים או רק בני ישראל

Submitted by דוד בן חיים (not verified) on Tue, 01/10/2017 - 07:12

07:12

אין הבדל בין יהודים לבין בני ישראל.

שמו של יעקב הוא ישראל וכל בניו יקראו בני ישראל. בניו הם כל

השבטים, ראובן יהודה שמעון והשאר.
 יהודים נקראים כך מפני שהם צאצאי שבט יהודה, שהוא בן
 ישראל-יעקב בדיוק כמו צאצאי ראובן שמעון ושאר השבטים.
 מדוע הוגלה שהטמיהודה ליעד שונה מהיעד אליו הוגלו שאר
 השבטים, היא שאלה שלא מצאתי לה תשובה ממשית, מלבד זה
 שהכובשים כבשו את ירושלים שנשלטה על ידי שבט יהודה.

ד"ר אביגדור
Submitted by בינו (16:31 - 07/19/2015, Sun) not verified)
 איך זה שהחוקר הנודע של עשרת השבטים בארץ ד"ר שחן לא מוזכר
 ולא מאוזכר במאמר?

הפשטונים, הם עשרת השבטים, והמשיכו לקיים את התורה בצורה
 הכי טובה
Submitted by יהודה (-) (16:41 - 05/30/2016, Mon) not verified)
 שהיו מסוגלים, כל הכבוד להם, הלואי והזכה להיות האפר בכפות
 נעליהם.